



Ο Μόρλον Μπράνιο και ο Φράνσις Κόπολα νικούν για την επιτυχία της ταινίας τους «Νόνος». Καί η επιτυχία ήταν, πράγματι, μεγάλη.

Εβδομη Τέχνη Φράνσις Κόπολα, ένας «δημιουργός κινηματογράφου»

**Αξιος σκηνοθέτης, αλλά και
σεναρίστας και παραγωγός**

Κάθε κείμενο περιορισμένο, για τον Φράνσις Κόπολα, τον άδικει. Κι αυτό γιατί δεν είναι απλά ένας σκηνοθέτης που συγχρόνως γράφει ή που κάνει και παραγωγές. Είναι κάτι περισσότερο. Πολύ τον χαρακτηρίζουν σαν «δημιουργό ταινιών» ή σαν ένα είδος ανθρώπου του θεάματος με την παλιά έννοια της έκφρασης. Είναι ιδιοκτήτης στούντιο, δρ σαν καταλύτης για την προώθηση άλλων σκηνοθετών, είναι ένα πολυσύνθετο άτομο όταν κόσμος του ανεμιά.

Ο Κόπολα φημιόται τώρα τή 50 χρόνια του και άρχισε την καριέρα του γυρίζοντας φιλμ σέ 6 και τράμου, δίπλα στον Ρότζερ Κόρμαν. Η πρώτη του ταινία λεγόταν «Ντεμέντια 13» και γυρίστηκε τή 1963. Ήταν τότε μόνο 24 ετών. Από τότε ξεκίνησε μία καριέρα με πολλές επιτυχίες που ή πιά πρόσφατη είναι τή «Κόττον Κλάιν» που δεν έχουμε ακόμη δει ώ. Οι γονείς του ήταν και οι δύο καλλιτέχνες και μόλις τή μητέρα του είχε δουλέψει με τόν Ντρε Σικά. Πολλοί παρομοιάζουν τόν Κόπολα με τόν Ορσον Γουέλς.

Πρίν γίνει σκηνοθέτης και παραγωγός ο Κόπολα δαχολήθηκε και με τή σενάριο. Σέ δική του σενάρια βασίσθηκαν τά φιλμ «Τό Παρίσι καίγεται» και «Αυτή ή περίοδος είναι καταδικασμένη». Επίσης, σέ δική του σενάρια βασίσθηκε ή ταινία του Χούστον «Αναλόδοις στό χρυσό μάτι» που ξεκινούσε από μυθιστόρημα του Κάρσον Μάκ Κάλερς.

Τά φιλμς πού σκηνοθέτησε

Μιά από τίς πρώτες επιτυχίες του Κόπολα ήταν τή φιλμ «Είσα ένα μεγάλο παιδί τώρα», στό οποίο έγραψε και τή σενάριο. Τό φιλμ αυτό τή 1966 αποτελεί μία περίεργη ανάμειξη κωμωδίας τού '30 και κωμωδίας τού '80 και ή επιτυχία του φερόδαται στη φρεσκόδα του και στις έρμηνείες τών ρόλων από τόν Πίτερ Κασινερ και τήν Τζέρελντιν Πάιτζ. Στό φιλμ εκείνο ό νεαρός ακόμη Κόπολα δέν ήταν ούτε Γουέλς ούτε Κιούμπρικ.

Επόμενος σταθμός στην καριέρα του τή «Ουράνιο τόξο του Φίνιαν». Ακόμη και σήμερα ή ταινία εκείνη τή 1968 θεωρείται επιτυχία, παρόλο πού δέν κάνει πιά τήν παλιά εντύπωση. Στό φιλμ, πού χαρακτηρίζεται από ζωντάνια και πρωτοτυπία πού πού θεωρείται πρόδρομος πολλών μουσικαλ πού ακολουθήσαν, έπαιξε ό Φρέντ Αστιαρ.

Τόν επόμενο χρόνο ό Κόπολα έδωσε τήν ταινία «Οι άνθρωποι τής βροχής». Είναι μία «ευρωπαϊκή» ταινία πού ό σκηνοθέτης τήν εκτιμάει πολύ, ίσως γιατί τή έδωσε τίς συγκινητικές μιάς δουλειάς πού έγινε έξω από τά αταύντια. Η ιστορία αφορά μία γυναίκα πού φεύγει από τή σπιτί της, ενώ κοιμάται ό άνδρας της και άρχίζει να περιπλανιέται χωρίς κάποιον συγκεκριμένο προορισμό. Στην ταινία αυτή τήν περιπλάνησης από πολιτεία σέ πολιτεία, τόν βασικό οόλο

Με έκδηλώσεις ύψηλου επιπέδου Η Εύρώπη γιορτάζει τήν χρονιά μουσικής

**Πρίν τριακόσια έτη γεννήθηκαν
οί Χαίντελ, Μπάχ και Σκαρλάτι**

τήν περίοδο, επηρέασαν τό έργο τους, ό καθένας τους διατήρησε τήν προσωπικότητά του, πού διακρίνεται για τό πάθος και τήν εξαιρετική εφευρετικό- τητά τους.

Χαίντελ

Από τήν πρώτη του



όπερα, τήν «Αλμύρα», πού έγραψε σέ ηλικία είκοσι χρονών, ό Χαίντελ χρησιμοποίησε τήν ιταλική κωμωδία, τούς γαλλικούς χορούς αλλά και στοιχεία από τίς καντάτες τών διαμαρτυρουμένων τής Βόρειας Γερμανίας. Παρουσιάστηκε στην όπερα τού Αμβούργου με γερμανικούς στίχους, αλλά με ιταλικούς σκοπούς.

Αλλά ό Χαίντελ γνώριζε ότι τήν εποχή αυτή, ή κοιτίδα τής όπερας, τήν δρατάρου, τού κον- σέρτου και τής σονάτας, θρι- σκόταν στην Ιταλία. Ο φιλόδο-

ξος νέος άρπαξε τήν εύκαιρία πού τού πρόσφερε τή 1706 κι άποδέχθηκε τήν πρόσκληση τού μεγάλου δούκα τής Τοσκόν- νης. Στην Ιταλία επισκέφθηκε τή Βενετία και συνάντησε στό δανάτορο τού καρδινάλιου Οτο- μπάνι, ένα μεγάλο μακίνα τής μουσικής, τόν Ντομένικο



Οί τρεις μεγάλοι συνθέτες Χαίντελ, Μπάχ και Σκαρλάτι.

Σκαρλάτι. Η συνάντηση αυτή ήταν ή άπαρχή μιάς μεγάλης φιλίας. Λέγεται ότι οι δύο μου- σικοί διαγωνίσθηκαν μεταξύ τους στό κλειδοκύμβαλο, αλλά ήταν τόσο καλοί και οι δύο, πού κανένας δέν μπόρεσε να τούς ξεχωρίσει. Ο Χαίντελ, πάντως, λέγεται ότι σέ αυτόν τόν φιλικό διαγωνισμό φάνηκε καλύτερος στό άρμόνιο.

Ταλαντούχος, καλλιτέχνης, πού τού έλειπε, όμως, ή ώριμότη- τα όταν έφτασε στην Ιταλία, ό Χαίντελ ολοκληρώθηκε μουσικά όταν γύρισε στή Γερμανία, όπου άρχισε μιά υποδειγματική καριέρα. Περισσότερα από άρρες ή όπερα... Μετά από με- ρικά χρόνια στην πατρίδα του, ό Χαίντελ άποφάσισε να πάει

στην Αγγλία, πιστεύοντας ότι εκεί υπάρχουν καλύτερες προοπτικές. Καί δέν έκανε λά-θος. Τό πάθος τών Λονδρέζων για τήν όπερα τή είχε κεντρίσει γιά τήν 18ο αιώνα ό Πέροσα.

Ο Χαίντελ εγκαταστάθηκε στην Αγγλία τή 1712 και έγραψε για τίς λονδρέζικες σκηνές κά-



που σάράντα όπερες - όλες στό Ιταλικά. Παράλληλα, άποδεί- χθηκε και καλός επιχειρημα- τής. Μόλις έπεσε κάπως τό ενδιαφέρον τού κοινού για τήν ιταλική όπερα, στράφηκε πρós τό δρατάριο, πιά κονσέρτα όμως και όχι για τήν εκκλησία. Επί πολλά χρόνια έμεινε γνω- στός περισσότερο για τίς συν- θέσεις πού έγραψε στό τέλος τής ζωής του, για τόν «Σαούλ» και για τόν «Βαλτάζαρ» και πε- ρισσότερα για τό δρατάριο «Μεσσίας» πού συνέθεσε στό Δουβλίνο τή 1742.

Από τήν ήμερα πού ό βασιλιάς Γεώργιος Β' σπκόθηκε όρθιος για τό «Αλληλούσια» από τά δρα- τάρια αυτό, τό άγγλικό κοινό διατήρησε τόν ίδιο ένθουσια-

σμό για τό έργο αυτό - και όχι μόνο τό άγγλικό. Αλλά ό Χαίντελ υπήρξε και μεγάλος συν- θέτης όρχηστρικών έργων, δημιουργώντας έξαισία έργα για γιορτές, καθώς και κοντσέρτα και σουίτες για έγχορδα και κλασέσεν. Η ιταλική τέχνη τού τραγουδιού και τό μεγαλείο τής γερμανικής θρησκευτικής μου- σικής παρέμειναν πάντα για τόν Χαίντελ βασικές πηγές έμπνευ- σης, άν και ή άγάπη του για τήν Αγγλία τόν δόδησε να πάρει τήν υπηκοότητα τής χώρας αυ- τής. Μετά τόν θάνατό του, τή 1759, οι όπερες τού έμειναν για πολλόν καιρό στην άφάνεια, πα-ρόλο πού είναι έργα γεμάτα πνεύμα και όμορφιά. Σήμερα ή μουσική τού Χαίντελ είναι πα- γκόσμια γνωστή και παίζεται συ- νχρότα.

Ο Μπάχ

Ο Μπάχ και ό Χαίντελ είχαν άκούσει ό ένας για τόν άλλον, αλλά δέν συν- νάντηθηκαν ποτέ. Δύο φορές έγιναν προσπά-θειες για συνάντησή τους, αλλά άπέτυχαν.

Και οι δύο συνθέτες, στην άρχή τής σταδιοδρομίας τους, είχαν για στόχο τή θέση τού όργανιστά στή Λούμπεκ, πού τήν κατείχε προηγούμενος ό Μπουτεχούντεν. Μά και οι δύο άρνήθηκαν τή θέση, γιατί, για να τήν πάρουν, έπρεπε να πα- ντρευτούν τήν κόρη τού Μπουτεχούντεν, πού ήταν με- γάλη γή αύτούς.

Ο Μπάχ συνέθεσε στην όρχή κυρίως έργα για άρμόνιο - πρε- λουδία για θρησκευτική χορω- δία και μουσική καθώς και φού- γκες. Οι πρώτες του θρησκευτι- κές καντάτες χρονολογούνται από τήν εποχή πού έπαιζε στην αλή τήν δούκα τής Βαϊμάρης (1708-1717). Είχε τήν υποχρέω- ση να συνθέτει κάθε μήνα μία από τίς μικρές καντάτες του.

Τή 1717 κατάρρε να προσλή- φθει στην αλή τού πρίγκιπα Λεοπόλδου τού Κόιτεν. Τού δό-θηκε τότε ή δυνατότητα να συνθέσει μουσική για όρχη- στρα. Από τήν εποχή αυτή χρο- νολογούνται και τά περίφημα Βραδεμβούργα κονσέρτα, πού άφιέρωσε στον μαργρόβο τού Βραδεμβούργου. Στά έξι αυτά κονσέρτα, ό Μπάχ δοκίμασε διάφορες παραλλαγές δέσπο-σης τής τελειότητας για τίς διά-φορες διαθέσεις δονάντων, πού

**Τά νέα
βιβλία**

Α. Παπαδημητριάδης:
«Παραγωγή και διεύθυν-ση παραγωγής στον κι-νηματογράφο και τηλε-όραση»

Ο συγγραφέας τού βιβλίου, πού δουλεύει ό ίδιος στην ντόπια παρα- γωγή ταινιών, προσφέρει μία κάτοψη τής ελληνικής κινηματογραφικής πραγματικότητας από τή σκοπιά τής παραγωγής. Αναλύει και από τό κείμενο τής έργοισίας του αυτής άποτελεί σημαντικό βοήθημα τόσο για τούς σπουδαστές των κινηματο- γραφικών σχολών και γενικά για τούς ανθρώπους τού θεάματος (ηθοποιούς, μηχανικούς κ.α.) αλλά και χρήσιμο για όποιον θέλει να μάθει πώς γίνεται ή δουλειά στον κινηματογράφο και στην τηλεόραση (Εκδόσεις «Ομήρος»).

Ηρα Βαλασμάκη-Ράλλη:
«Παιδεία και πολιτική 1982-1985»

Τό βιβλίο περιλαμβάνει μία σειρά άρθρων τής κ. Βαλασμάκη-Ράλλη, εκπαιδευτικού, με σπουδές στην Ελ- λάδα και στό έξωτερικό, αλλά και μέας των ΟΛΜΕ, ΟΛΠΕ και έπιστη- μονικών συλλόγων. Η συγγραφέας διερευνά τό άκρως ζωτικό θέμα τής ελληνικής παιδείας, ιδιαίτερα στα τρία τελευταία χρόνια. Στό πρόλογο τού βιβλίου γράφεται χαρακτηριστι- κά: «Δέν νομίζω ότι θα μπορούσε κανείς να άρνηθεί ότι τό ΠΑΣΟΚ φιλοδόχησε να λύσει τά εκπαιδευτι- κό πρόβλήματα τού τόπου. Ο κυ- ρίαρχος όμως στόχος τού, διατυπω- μένος στό πενταετές του πρόγραμ- μο, ή χρησιμοποίηση δηλαδή, τής παιδείας για τόν σοσιαλιστικό μετα- σχηματισμό τής κοινωνίας, σέ συν- δυασμό με τήν έλλειψη συγκεκριμέ- νου προγράμματος, σέ βάθος επε- ξεργασμένου, έληξαν, καιρία, από τήν πρώτη στιγμή, τήν άποδοχή της δυνατότητας σοσιαλιστικής αντιμετώ- πησης τών εκπαιδευτικών ζητημά- των».

Λουί-Φερντινάν Σελίν:
«Από τόν έναν
πύργο ό άλλος»

Ενα μυθιστόρημα αυτοβιογραφία, όπου ό Σελίν ξεκινάει πάντοτε από πραγματικά γεγονότα - ή ταυλιχό- στον από πραγματικές συνθήκες μέ- σα στις όποιες τέτοια γεγονότα θα μπορούσαν να συμβούν - αλλά πάν- τοτε μετατοπίζει, και δημιουργεί. Δικριώνει κανείς στό βιβλίο του «Από τόν έναν πύργο ό άλλος», τίς έλευθερίες πού παίρνει σέ σχέση με τή πρόβλεψη και τά γεγονότα - είτε άφηγούμενος σκηνές πού δέν συνέ- βησαν, είτε άποδίδοντας σέ κόποιον μία περίεργη πού δέν ήταν δική του, είτε παρουσιάζοντας τόν έαυτό του ως μάρτυρα έπεισοδίων στό όποιο δέν παραβρέθηκε. Εξάλλου, όσον άφορά στις προσωπικές άνα- μνήσεις, διαθέλει κανείς γρήγορα, όταν προσπαθήσει να συγκριτήσει τήν πραγματικότητα τούς, στό μέ- τρο τού δυνατό, ότι κανένα (ή σχεδόν κανένα) από τά άφηγημά- του, δέν άντιστοιχεί έπακριβώς στό

ΟΙ τυφλοί καλλιτέχνες

τού έδωσε τις συγκινήσεις μιάς δουλειάς που έγινε έξω από τά στούντιο. Η ιστορία αφορά μιά γυναίκα που φεύγει από τὸ σπίτι της, ενώ κοιμάται ὁ ἄνδρας της καί ἄρχίζει νά περιπλανιέται χωρίς κάποιον συγκεκριμένο προορισμό. Στὴν ταινία αὐτὴ τὴν περιπλοκήν της ἀπὸ πολιτεία σὲ πολιτεία, τὸν βασικό ρόλο ἑρμηνεύει ἡ Σίρλεϋ Νάιτ.

Στὰ δύο ἐπόμενα χρόνια ὁ Κόπολα δὲν σκηνοθέτησε κανένα φιλμ. Ὡστόσο, ἦταν μιά δημιουργική περίοδος, καθὼς ὁ σκηνοθέτης ἀγόρασε τὸ στούντιο πὺν ὀνόμασε «Ἀμέρικον Ζούρμπ», ἀλλὰ ἐπίσης ἐκδόθηκε τὸν Λούκας σὺν παραγωγῶς νά γυρίσει τὴν ταινία του «ΤΗΧ 1138» καί ἀκόμη ἔγραψε τὸ σενάριο τοῦ φιλμ «Πάτρυν».

Οἱ ταινίες με τὸν Μάρλον Μπράντο

Ἀπὸ κεῖ καί πέρα ὁ Κόπολα παίρνει μιά ιδιαίτερη ἀναδίκη πορεία. Τὸ 1972 εἶναι ἡ χρονιά τοῦ «Νονού», τὴν ταινίαν πού ἦταν σκηνοθέτης καί σεναριοστής καί πού κέρδισε σειρά ἀπὸ βραβεῖα. Τὸ σενάριο τὸ δούλεψε μαζί με τὸ συγγραφέα, τὸν Μάριο Πούτζο, ἐνῶ ἡ σκηνοθεσία τοῦ χάρισε τὸ βραβεῖο τῆς καλύτερης ταινίας, μαζί με ἄλλα Ὄσκαρ. Θὰ πρέπει νά σημειωθεί ὅτι ὁ Κόπολα, με τὸ φιλμ αὐτὸ προσάφησε νά δώσει κάτι καινούριο στὶς ταινίες πού ἀναφέρονταν στὴ Μαφία. Δὲν ἔχουμε πιά μιά περιπέτεια με γκάγκστερ, ἀλλὰ μιά οικογενειακὴ ιστορία. Τὸ στυλ τοῦ φιλμ εἶναι μνημειακὸ, ἀλλὰ καί ζωητάν, καί βέβαια, οἱ ἀποδόσεις τῶν ἡθοισμῶν, πρῶτα τοῦ Μάρλον Μπράντο, ἀλλὰ καί τῶν Ντυβάλ, Κῆαν καί Πατσίνο, ἦταν περίφημες. Ὁ «Νονός» ἔχει ἀλλά τὰ χαρακτηριστικά ἑνὸς μεγάλου φιλμ.

Τὰ φιλμ πού ἀκολουθοῦν δίνουν, ἐπίσης, μεγάλη φήμη στὸν Κόπολα. Πρόκειται γιὰ τὸ «Ἀμερικαν Γκραφίτι» καί τὴν «Συναιμία» πού βραβεύθηκε στὸ φεστιβάλ Καννῶν. Τὸ δεύτερο αὐτὸ φιλμ ἀφηγείται τὴν ιστορία ἑνὸς ἀνθρώπου πού εἰσβάλλει στὴν ἰδιωτικὴ ζωὴ τῶν ἄλλων καί τελικὰ υφίσταται τὴν εἰσβολή καί ὁ ἴδιος. Η ταινία αὐτὴ ἐνδυναμίζει ἀνὰ ῥίθμο, ἀλλὰ καί σὺν μιά ἐξιστόρηση τοῦ τὴ ζεῖζει νά πάθει κανείς. Τὸν βασικό ρόλο ἑρμηνεύει ὁ Τζὴν Χάκμον.

Στὰ 1974 ἀκολουθεῖ τὸ δεύτερο φιλμ «Νονός» με τὸν Ρόμπερτ Ντέ Νίρο στὸν κεντρικό ρόλο. Τελικὰ, ὁ δὺο συνέχισε τὴς ταινίας δινόντας εἰς ἕνα μεγάλο φιλμ γιὰ τὴν τηλεόραση, λίγο πρὶν ὁ Κόπολα εἶχε γράψει τὸ σενάριο τοῦ «Μεγάλου Γκάτομπι» με βάση τὸ δημοφιλές μυθιστόρημα τοῦ Σκότ Φίτζερλαντ.

Καί στὰ 1979 ἔρχεται ἄλλο ἕνα μεγάλο φιλμ τοῦ Κόπολα. Πρόκειται γιὰ τὸ «Ἀποκάλυψη τώρα», ἕνα ἀντιπολεμικὸ φιλμ γιὰ τὸν πόλεμο τοῦ Βιετνάμ, βασισμένο στὸ βιβλίο τοῦ Κόνραντ «Η καρδιά πού σκοτεῖσεν». Οἱ ἀποδόσεις τῶν ρόλων ἀπὸ τὸν Μάρλον Μπράντο καί τὸν Μάρτιν Σὴν υπῆρξαν τέλειες. Τὸ φιλμ αὐτὸ ἔχει διαστώσεις ἐπικές καί ἰσως θὰ πρέπει νά χαρακτηρισεῖται σὺν τὸ ἀριστοτέλεσμα τοῦ Κόπολα, τοὐλάχιστον μέχρι σήμερα. Τὸ γεγονός οἱ προσβάλλεται ζανά καί ζανά εἶναι ἐνδεικτικὸ τῆς ἐπιτυχίας του.

Τὰ πύο πρόσφατα ἔργα του

Στὴ διετία 1982-83 θοήθηκε στὴν παραγωγὴ ἄλλων ταινιών, ὅπως τοῦ «Χάμετ», τοῦ «Καγκερούσα» καί ἄλλων. Ἐνῶ ὁ ἴδιος τὸ 1983 σκηνοθέτησε τὴν ταινία «Αουσταίντερς». Πραγματούμενη δικὴ του ταινία (τὸ 1982) ἦταν τὸ «Ἀπὸ καρδιάς», μιά ἐρωτικὴ ιστορία ἑνὸς ζευγαριοῦ πού χωρίζε. Τους βασικούς ρόλους ἑρμηνεύουν ἡ Τέρι Γκάρ καί ὁ Φρέντερικ Φόρεστ.

Μέ τους «Αουσταίντερς» ὁ Κόπολα δίνει μιά λυρική ιστορία γιὰ δύο ἀντιμαχόμενες ὁμάδες νεαρῶν. Οἱ ὁμάδες οὐτὲς ἡ συμμορίες ζοῦν με τους δικούς τους κανόνες καί κώδικες καί ὁχι με τὰ ὅσα τους διδάσκουν οἱ γονεῖς ἡ οἱ δασκάλοι. Ὁ Κόπολα ἀσχολεῖται με τὴ νεολαία καί ἰσως τὸ φιλμ αὐτὸ νά ἐλπιεταί ἀργότερα σὺν τὸ ἀντιπροσωπευτικὸ φιλμ γιὰ τὴ ζωὴ τῆς νεολαίας τῆς ἐποχῆς μας, ὅπως θέλουμε κάποιο ἄλλο φιλμ σὺν μαρτυρίες γιὰ τὴ ζωὴ τῆς νεολαίας πρὶν ἀπὸ τὸν πόλεμο.

Στὴν ἴδια κατηγορία ἀνήκει καί τὸ φιλμ «Ράμψλφις» πού γύρισε πέσει ὁ Κόπολα καί πού ἀναφέρεται πάλι στὴ νεολαία, ἀλλὰ με πύο σκοτεινὰ χρώματα ὅπ. ὅ.τ. πρὸ προηγούμενο. Υπάρχουν σκηνές με πολλὰ ὑπερπαραμιακά στοιχεία, με πολλὰ ζωτικότητα, με ἐξυμνο διάλογο.

Στὰ 1984 γυρίστηκε καί ἡ ταινία «Κόττον Κλόμπ» πού λέγεται ὅτι εἶναι σπουδαία, ἀλλὰ πολλοὶ ἐκφράζουν φόβους ὅτι δὲν θὰ σημειώσει τὴν ἐπιτυχία πού εἴζει. Με τὸ φιλμ αὐτὸ ὁ Κόπολα πέτυχε νά ἀνομίξει δύο εἶδη, τὸ μουσικὸ φιλμ με τὸ γκαγκστερικό. Πρωταγωνιστὴς τῆς ταινίας εἶναι ὁ δημοφιλὴς Ρίτσαρντ Γκέρ. Πολλοὶ πιστεύουν ὅτι ἡ ταινία αὐτὴ ἔχει παλλές ἀπηχάσεις ἀπὸ τὸ «Ουράνιο τόξο του θιαν» καί ἄλλοι ὅτι ὁποτελεῖ ἕνα διαλογισμὸ ὅλων τῶν προηγούμενων ἔργων πού σκηνοθέτη. Οἱ κριτικοὶ πιστεύουν πὺς πρόκειται γιὰ μιά ταινία μεγάλη, ἀλλὰ τὸ κοινὸ θὰ δεῖξει ἂν θὰ γίνε καί ἐπιτυχία ταμιακή.

Καί τώρα, Ὁ Φράνκος Κόπολα γυρίζει τὸ καινούριο του φιλμ, πού ἔχει τὸν τίτλο «Η Πέγκυ Σου παντρεύτηκε». Κανείς δὲν ἔχει ἀρκυβίσει πρὶν τίνας πρόκειται. Πρωταγωνιστρια εἶναι ἡ Ντέμπορα Γουίνγκερ. Πιστεύεται ὅτι ὁ Κόπολα θὰ ἐκπλήξει καί πάλι.

Τὸ ξένο ποῖημα

Οὐίτμαν

ΕΣΥ ΕΙΣΑΙ ΤΟ ΝΕΟ ΠΡΟΣΩΠΟ

Εσύ είσαι τὸ νέο πρόσωπο πού ἔρχεται πρὸς μέμνα: Ἀρχίζοντας πρόσχε, εἶμαι ἀσφαλὺς πολὺ διαφορετικός ἀπ' οὗ με νομίζεις. Νομίζεις πὺς θὰ βρεῖς οὐ μένα τὸ ἰδανικό σου; Νομίζεις πὺς ἡ φιλία μου θὰ ἦταν μιά ἀγνή ἱκανοποίησι; Δὲ θέλεις μακρύτερα ἀπὸ τὸ παρουσιαστικό, τὴ μαλακή κ' ἀνεκτικὴ συμπεριφορά μου; Νομίζεις τὸν ἐαυτό σου πὺς θαῖξει σὲ πραγματικὸ ἔδαφος, πρὸς τὸν πραγματικὸ ῥωακό ἄνδρα; Δὲ σκέπτεσαι, ὦ Ουεινρόνδρε, πὺς μπορεῖ ὅλα αὐτὰ ὅτι εἶναι πλάνη. (Μετ. Στέφανος Κατωμαρής)

Οἱ τυφλοὶ καλλιτέχνες Μὲ τὰ μάτια τῆς ψυχῆς δημιουργοὺν τὰ γλυπτὰ

Εντυπωσίασε ἡ πρόσφατὴ ἐκθεση τῶν ἔργων τους

Μιά ἀξέπαινη προσάθεια καί τὰ σημαντικά ἀποτελέσματα τῆς, εἶχαν τὴν εὐκαιρία νά γνωρίσουν οἱ ἐπισκέπτες τῆς ἐκθέσεως τυφλῶν γλυπτῶν, πού ἔγινε πρόσφατα στὸ Ἰνστιτούτο «Γκαίτε» τῆς Θεσσαλονίκης.

Οἱ οἰκότροφοι τῆς σχολῆς τυφλῶν Βαρκεῖο Ἑλλάδος, ἔδωσαν νέα διάσταση στὴν τέχνη τῆς γλυπτικῆς, με τὰ δημιουργήματά τους, τὰ ὁποία, κυρίως, ἐκφράζουν ἀναζητήση σὲ δύσ ἐπιπεδα: στὸν κόσμο τῶν πραγματικῶν — τὸν ἀγνωστο ἡ λίγο γνωστό — αὐτοῦς — καί στὴν τεχνικὴ καί τῆς φόρμα.

βοήθεια τοῦ καθηγητῆ τῆς Κ. Ρίτσαρντ Γουίτλακ.

Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ

Ὁ Κ. Γουίτλακ, Ἀγγλος τὴν καταγωγή, ἀφαιρέσας τῆς σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν τῆς Βόρειας Καρολίνας τῶν Ηνωμένων Πολιτειῶν καί τοῦ πανεπιστημίου



Ἐνα ἀπὸ τὰ ἔργα γλυπτικῆς πού ὑπῆρχαν στὴν ἐκθεσι τῶν τυφλῶν γλυπτῶν

τοῦ Μπράντον, με προσωπικὴ βούληση, ἔκρινε πράταση στὸ ἴδρυμα γιὰ τὴ λειτουργία αὐτοῦ τοῦ τμήματος, ἡ ὁποία καί ἔγινε δεκτικὴ ἀμείως. Ἐκ μέρους τῶν ὑποψηφίων σπουδαστῶν ἐπιβέχθηκε ἐνθουσιασμός καί ἐταί τὸ πρῶτο ἔτος ἀρχισε κανονικὸ τὸν Ὀκτώβριο, με τὴν ἀμέριστη βοήθεια τῆς διευθύνσεως τῆς σχολῆς.

Γιὰ τίς δυσκολίες καί τὰ εἰδικὰ προβλήματα πού ἀντιμετώπισε στὴ διδασκαλία τῆς τέχνης αὐτῆς, ὁ Κ. Γουίτλακ, ἀνέφερε:

—Καί γιὰ μένα ἦταν δύσκολο τὸ τὸλμημα, δεδομένου ὅτι δὲν ἔχω διδάξει ἄλλη φορά, πού μάλιστα ἔχει ιδιαίτερα προβλήματα. Ὡστόσο, ἡ πίστι μου γιὰ τὴν ἐπιτυχία, ἀλλὰ κυρίως ὁ ἐνθουσιασμός καί οἱ προσπαθίες τῶν σπουδαστῶν, μού ἔκφρασαν καί ἕνα νέο δρόμο γιὰ τὴ διοχέτευση τῶν ἐνδιαφερόντων καί ἱκανότητῶν, με τῆ

κά προβλήματα, γιὰ μένα, σὲ σχέση με τὴν ἐκμάθηση τῆς τέχνης στὰ παιδιὰ, ἦταν δύο: Πρῶτο καί κυριώτερο τὸ ψυχολογικὸ (ὄραση — εἰσαστική) καί δεύτερο τὸ γεγονὸς ὅτι χρειαζόταν ἐξωστιαστὴ καί ἰδιαίτερη μετοχείση ὁ ἑνας ἀπὸ τὰν ἄλλα, μιά καί τὰ προβλήματα τῆς ὁράσεως ἦταν διαφορετικὰ (ἄλλας καθόλου, ἄλλας λυγ).

Καί ὁ Κ. Γουίτλακ συνέχισε:

—Τὸ ψυχολογικὸ ξεπεράστηκε σχετικὰ γρήγορα, με τὴν ἀντίληψη, ἕκ μέρους τῶν σπουδαστῶν, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ δημιουργία γι' αὐτούς, παρά τὴν ἀντίθεση, πού παρουσιάζει ἡ περὶπτωσή τους, στὸν εἰσαστικὸ χώρο. Τὸ ἴδιο σῶμα, ξεπεράστηκε καί τὸ θέμα τοῦ διαχωρισμοῦ τῶν ἀνῶντων ἀπὸ τὰ κορίτσια, θέμα πού προκύπτει ἀπὸ τὴ ναοστροφή τῆς μὴ ἰσότητος τῶν φύλων. Ὡστόσο, καί αὐτὸ ἀντιμετωπίστηκε καί σήμερα, ὅταν ἐκθέση ὑπάρχουν ἔργο ἐξέ κοριτῶν. Η διδακτικὴ πλευρὰ δὲν παρουσιάζει ἰδιαίτερες δυσκολίες, πορὶ τὸ ἀντικείμενο ἦταν τελείως ἀγνωστο. Αὐτὸ ἐφέλκεται οὗ μεθόδου πού ἐφαρμόστηκε καί ἡ ὁποία ἀποσκοπούσε στὴν ἐνδάρρυνση τῆς προσωπικῆς ἐκφράσεως γιὰ ἀνάπτυξη τῆς φαντασίας καί τῆς τεχνικῆς ἱκανότητος τοῦ σπουδαστῆ.

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

Ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν οἱ Στήνης Κομυτῆς καί Δημήτρης Τσιλιμτζήκης ἀνομοφορικά με τὴ συμμετοχὴ τους στὸ τμήμα γλυπτικῆς, εἶπαν:

«Η ἰδρύση καί τμήματος αὐτοῦ ἦταν μιά νέα ὁλοαγὴ στὴ σχολή, πού ἔφερε ἕνα καινούριο τρόπο ἐκφράσεως καί ἱκανοποιεῖ τὴν ἀνάγκη γιὰ δημιουργία. Θὰ πρέπει νά νομισθεῖ ἡ ἀσύγκριτη προσφορά τοῦ καθηγητῆ μας Κ. Γουίτλακ, ὁ ὁποῖος με τὴν καλασύνη του κυρίως, μὰς θοήθηκε πόρο πολὺ, γιὰ νά φτάσουμε σήμερα, στὰ ἀποτελέσματα πού θἐλεπε».

Καί οἱ δύο σπουδαστὲς ἀσχολῶνται με τὴν ἑμλογλυπτικὴ γιὰ τὸ δοθεμένο νόημα πού τους προσφέρε, με τὴ δημιουργία τῆς τελικῆς μορφῆς πού προέρχεται ἀπὸ ἕνα ἄμορφο, ἑρρὸ, ὅλο γυνίεις ἀντικείμενο. Ἀμφοτέρω θἐλουν νά τελειοποιήσουν στὴ γλυπτικὴ καί ὁ Κ. Κομυτῆς ἀνέφερε ὅτι θὰ συνεχίσει νά δουλεύει τὸ ἔργο καί οἱ καλοκαίρι, ἐνῶ ὁ Κ. Τσιλιμτζήκης σκέφτεται νά λαμβάνει μέρος ἀ ἐρασιτεχνικῆς ἐκθέσεως γιὰ τὴν ἱκανοποίησι τῆς ἐξωτερικεως τῶν ἰδεῶν του.

Σίγουρα ἡ γλυπτικὴ εἶναι ἀνακάλυψη καί προσφορά δημιουργίας γιὰ τὰ προβληματικά στὴν ὄραση άτομα, ἀλλὰ ἐπίσης σίγουρα ἀποτελεῖ ἀνακάλυψη καί προσφορά στὴν τέχνη, ἡ δουλειὰ τῶν τυφλῶν γλυπτῶν.

Τελειώνοντας τὴ συζήτησή μας, ὁ Κ. Γουίτλακ τόνισε τὴν πολὺ καλὴ ἐντύπωση πού ἄφισε στὸν κόσμο ἡ ἐκθεσι, ἡ ὁποία εἶναι ἡ δεύτερη τῶν σπουδαστῶν. Η πρώτη ἦταν στὶς ἀνοιξιάτικες ἐκδηλώσεις τοῦ δήμου, ἀπὸ τὸν ὁποῖο χορηγήθηκε καί οἰκονομικὴ βοήθεια.

—Μὲ βάση τὰ ἀποτελέσματα τῶν προσπαθειῶν μας, συμπλήρωσε, θὰ συνεχίσουμε τὸ δεύτερο ἔτος σπουδῶν, προσάλεποντας οὗ συνεχὴ βελτίωση καί τελειοποίηση τῆς τεχνικῆς καί τῆς φόρμας».

ΟΙ ΣΠΟΥΔΑΣΤΕΣ

Ἐκ μέρους τῶν σπουδαστῶν οἱ Στήνης Κομυτῆς καί Δημήτρης Τσιλιμτζήκης ἀνομοφορικά με τὴ συμμετοχὴ τους στὸ τμήμα γλυπτικῆς, εἶπαν:

«Η ἰδρύση καί τμήματος αὐτοῦ ἦταν μιά νέα ὁλοαγὴ στὴ σχολή, πού ἔφερε ἕνα καινούριο τρόπο ἐκφράσεως καί ἱκανοποιεῖ τὴν ἀνάγκη γιὰ δημιουργία. Θὰ πρέπει νά νομισθεῖ ἡ ἀσύγκριτη προσφορά τοῦ καθηγητῆ μας Κ. Γουίτλακ, ὁ ὁποῖος με τὴν καλασύνη του κυρίως, μὰς θοήθηκε πόρο πολὺ, γιὰ νά φτάσουμε σήμερα, στὰ ἀποτελέσματα πού θἐλεπε».

Καί οἱ δύο σπουδαστὲς ἀσχολῶνται με τὴν ἑμλογλυπτικὴ γιὰ τὸ δοθεμένο νόημα πού τους προσφέρε, με τὴ δημιουργία τῆς τελικῆς μορφῆς πού προέρχεται ἀπὸ ἕνα ἄμορφο, ἑρρὸ, ὅλο γυνίεις ἀντικείμενο. Ἀμφοτέρω θἐλουν νά τελειοποιήσουν στὴ γλυπτικὴ καί ὁ Κ. Κομυτῆς ἀνέφερε ὅτι θὰ συνεχίσει νά δουλεύει τὸ ἔργο καί οἱ καλοκαίρι, ἐνῶ ὁ Κ. Τσιλιμτζήκης σκέφτεται νά λαμβάνει μέρος ἀ ἐρασιτεχνικῆς ἐκθέσεως γιὰ τὴν ἱκανοποίησι τῆς ἐξωτερικεως τῶν ἰδεῶν του.

Σίγουρα ἡ γλυπτικὴ εἶναι ἀνακάλυψη καί προσφορά δημιουργίας γιὰ τὰ προβληματικά στὴν ὄραση άτομα, ἀλλὰ ἐπίσης σίγουρα ἀποτελεῖ ἀνακάλυψη καί προσφορά στὴν τέχνη, ἡ δουλειὰ τῶν τυφλῶν γλυπτῶν.

ΔΙΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΙΑΝΝΑΚΟΥ

κονερτα. Ὁ Μπαχ δοκίμασε διάφορες παραλλαγές ἀξιοποίησις τῆς τελεσιτέρας γιὰ τίς διαφορὲς ὁμάδες ὁργάνων, πού ὁπαντοῦν ἡ μία στὴν ἄλλη με τὴ συνοδεία κλειδοκύμβαλου, χαρακτηριστικὴ τεχνικὴ τοῦ ἱταλικοῦ κονοέρτου «μπορό» τῆς ἐποχῆς.

Ὁ Μπαχ ἐπέστρεψε στὴν θρησκευτικὴ μουσικὴ, ὅταν, τὸ 1732, ἔγινε κόντορας στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Θωμά, στὴν Λειψία, ὅπου παρέμεινε μέχρι τὸ θάνατό του, τὸ 1750. Ἐκεῖ σύνθεσε τίς μεγαλύτερες του καντάτες καί ἀρκετὰ ἀπὸ τὰ ἀριστουργήματά του, ὅπως τὰ «Πάθη» κατὰ Λωάννη καί κατὰ Ματθαῖον. Περισσότερο κ' ἀπὸ τὸν Χοιναῖτε, ὁ ἔργο τοῦ Μπαχ ἐξοχάσθηκε μετὰ τὸν θάνατό του. Ἀκόμη καί στὴν Λειψία οἱ καντάτες του ἀκούγονταν σπάνια. Η μουσικὴ του ἐναοθήθηκε ὑποστηρικτῆς στὶς ἀρχές τοῦ 19ου αἰῶνα στὴν Ἀγγλία. Ἀλλὰ μόνον ὅταν ὁ Μέντελσον διήλθνε σὺν Βερολίνο, τὸ 1829, τὰ «Κατὰ Ματθαῖον πάθη», ἔγινε τὸ ἔργο τοῦ Μπαχ εἰς τὴν ἀφάνεια. Κι ἀπὸ τότε ἔχει τὸν ἀμείριστο θαυμασμό τῶν μουσικῶν καί τοῦ κοινού.

Σκαρλάτι

Η μοῖρα τοῦ Ντομνέικο Σκαρλάτι τὸν ἀπομάκρυνε ἀπὸ τὴν πατρίδα του. Στὰ 30 χρόνια του δούλεψε στὸν Ἅγιο Πέτρο τῆς Ρώμης, θέση ὅπου ἔμεινε ἀρκετὰ.

Ὡστόσο, φαίνεται ὅτι δὲν μπορούσαν νά ἀντέξει τὴν ἐπιπορὴ τοῦ πατέρα του καί τὸ 1720 πῆγε, στὴν Λισαβόνα, γιὰ νά διδάξει μουσικὴ στὴν πριγκιπισσά Μαρία Μάρμπαρου, πού ἀργότερα ἔγινε βασίλισσα τῆς ἱσπανίας. Ὁ Σκαρλάτι τὴν ὁκολοῦθησε καί στὴν ἱσπανία, τὸ 1729, ὅπου ἔμεινε μέχρι τὸ θάνατό του τὸ 1757.

Ἐκεῖ ἔγραψε περισσότερα ἀπὸ 500 σονάτες γιὰ κλασέρες, σὲ πολὺ ἐλεύθερη φόρμα, πού διακρίνονται γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ τους εὐρηματικότητα καί τὴν ποιητικὴ τους ὁμορφιά. Στὴν μουσικὴ τοῦ εἰσήγαγε μίαν ἄλλη ἐπιρροή, μεσσηνειακὴ αὐτὴ τὴ φορά, ἐμπνεόμενος ἀπὸ τὴ λαϊκὴ ἱσπανικὴ τέχνη με τοὺς ρυθμοὺς τοῦ φλαμενγκο καί τῆς καστανιέτας. Οἱ σονάτες του δὲν ἔχουν τὴ νέα (τάτε) καί πολυπόλοη μορφή πού εἰσάγαγε ἀργότερα ὁ γίος τοῦ Μπαχ, ὁ Κάρλ Φίλιππο Εμμένουελ Μπαχ, ἀλλὰ μὰς παρασέρουν πρὸς μιά νέα ἐποχὴ. Ἐχουν σχεδὸν ὅλες ἕνα πολὺ προσωπικὸ ὕφος καί ἑρμηνεύονται πάντα ἀπὸ τοὺς μουσικοὺς ὅλου τοῦ κόσμου.

Πέρασαν τρεῖςκόσια χρόνια ἀπὸ τότε πού γεννήθηκαν οἱ τρεῖς αὐτοὶ μεγάλοι δημιουργοὶ τῆς μουσικῆς καί εἶναι δικαίον ὅτι στὴν ἐπέτειο τῆς γέννησής τους ἡ Εὐρώπη νιορτάζει τὰ «Ετος μουσικῆς». Στὰ χρόνια τους ὁ Χοιναῖτε, ὁ Μπαχ, ὁ Σκαρλάτι ὑπῆρξαν πρωτοπόροι, τὸ ἴδιο ἔγινε ἀργότερα με τὸν Μότσαρτ, με τὸν Μπετόβεν, με τὸν Βάγκνερ, με τὸν Στραβίνκο. Η ἐξέλιξη τοῦ ὁ νεωτερικοῦς ἀποτελεῖ τὴν πεμπτουσία τῆς μουσικῆς, ἀλλὰ καί τῆς τέχνης γενικότερα. Ετοῖ, τὸ θὰ πρέπει νά περιμεινόμενος στὸ 1985 ἡ καλύτερα στὰ τέλη τοῦ αἰῶνα μας:

τὴν πραγματικότητα τους, στο μετρο του δυνατό, ὅτι κανένα (ἡ σχεδὸν κανένα) ἀπὸ τὰ ἀφηγηματὰ του, δὲν ἀντιστοιχεῖ ἐπακριβῶς στὰ δεδομένα τῆς ἐμπειρίας. Τὸ βιβλίο μετέφρασε ὁ Ἀχιλλέας Ἀλεξάνδρου, πού ἔχει συντάξει ἐπίσης ἕνα χρονολόγιο καί σημειώσεις. [Ἐκδόσεις «Γνώσις»].

Μιχαὴλ Παράνθη: «Ὁ ἄλλος Κοραῖς»

Πέρασε ἕνας καί μισὸς αἰῶνας καί περισσότερον ἀπὸ τότε πού πῆθαν ὁ Κοραῖς. Εἶναι μιά μεγάλη χρονικὴ ἀπόσταση ἀπὸ τότε καί προσφέρεται μιά εὐκαιρία γιὰ τὴν ψυχραμὴ ὁπτιμηση τῆς συμβολῆς του: νά καταδειχθεῖ ἂν πραγματικὴ ἡ αἰγλή του παραμένει ἀφάρτη, ἂν ἡ σοφία του κἀλύψε τίς διαστώσεις πού ἔδωσαν τὰ ἔγκλημα, ἂν ἡ συμβολὴ του ὑπῆρθε τίς ἀνάγκες τοῦ γένους καί ὡς ποῖο σημεία ἡ μήπως, ἀντίθετα λοδοδρόμησε σὲ ἀγώνες πού ἀποπροσανατόλισαν τὴν ἐθνικὴν μὴ ὑπόθεσι — καί τὴν ἐξέλασαν. Μά ἐπαναλήψη ἐγκώμιον δὲν θὰ εἶνε νόημα. Ἐκεῖνα πού πρέπει νά προκύψει ἀπὸ τὴν σύγκριση ἔρουν εἶναι νά δοθεῖ ὁ ἀληθινὸς Κοραῖς, στὶς πραγματικὲς του διαστάσεις. Ὁ Μ. Παράνθη αὐτὸ ἐπιχειρεῖ σὺν ἀθίλλῳ τῶν, δηλαδὴ τῶν παραμερισμῶν τῶν ὑπερβολῶν, ὥστε ἡ ιστορικὴ ἀλήθεια καί γιὰ τὸν Κοραῖ καί γιὰ τοὺς ἀγώνες τοῦ 1821 νά δοθεῖ ὅσο τὸ δυνατό ὁκράει. Στὸ βιβλίο του ὁ Παράνθη παρουσιάζει τὸν Κοραῖ σὲ σχέση με τὴν πολιτικὴ, με τὴν παιδεία, με τὴ γλώσσα κλπ. (Ἐκδόσεις «Φιλισότης»).

Γιώργου Κατζουράκη: «Η σφρηματοποίηση»

Τὸ βιβλίο φέρει καί τὸν ἐπεξηγηματικὸ ὑπότιτλο «Μύθος τῆς κοινῆς γνώμης καί ἱδεολογικῆς ἐπιβολῆς». Ὁ συγγραφέας προσπαθεῖ νά ἀπαντήσει σὲ ἐρωτήματα ὅπως: ποῖ εἶναι ἡ τεχνικὴ τῶν σφρηματοποιήσεων, μπορεῖ ἕνα δέγνιμα μερικῶν ἐκατομμυρίων ἐρωτηθέντων νά εἶναι ἀντιπροσωπευτικὸ, ἔλνε ἀλήθεια οἱ ἐρωτηθέντες. Ἐχουν ἐπιτυχία οἱ προαλέψεις τῶν ἐκλογικῶν γκάολ. Υπάρχει «κοινὴ γνώμη»; Μπορεῖ μιά σφρηματοποίηση νά εἶναι ἀντικειμενικὴ; Τὸ θὰ ἔπρεπε νά γίνε γιὰ τὴν καθέστηση μίας δεοντολογίας τῶν δημοσκοπήσεων στὴν Ἑλλάδα. Υπάρχουν καί πολλὰ ἄλλα παραόρια ἐρωτήματα καί ὁ Κ. Κατζουράκης διερευνᾷ τὸ ὅλο θέμα με γνώση καί εὐκαρίαν. ἕνα θέμα ἰδιαίτερα ἐνδιαφέρον στὰ τελευταία χρόνια, πού ὁ συγγραφέας τὸ θέλει μετὰ στὴ ζέουσα πραγματικότητα. (Ἐκδόσεις Καστανιώτη).

Λιδὸ Οὐλιαν: «Επιλόγες»

Πολλοὶ εἶναι οἱ ἡθοποιοὶ πού ἀσχολοῦνται μεταπολεμικὰ με τὴν συγγραφὴ βιβλίων διαφόρων μορφῶν καί ποικίλων ἐνδιαφερόντων. Σ αὐτοὺς προσιτάει ἡ Λιδὸ Οὐλιαν, ἀπὸ τίς ἀγαπημένες πρωταγωνίστριες τοῦ Μπέρνγκμαν, πού μὴ προσφέρει ἐμπειρίες καί ἐντυπώσεις τῆς ἀπὸ τὴν πρόσφατὴ (ζωὴ τῆς στὴν τέχνη, ἀπὸ τῆς ἰδέας τῆς ὁρατικῶ κόσμου, στὶς ἱδέες τῆς «Γιοννισμὸς») στὴν Αἰθιοπία, στὴν Αἴθ. Η καλλιτέχνης καί ὁ ἀνθρωπὸς ἐκφράζουν με πολὺ προσωπικὸ τρόπο τὸν κόσμο πού τὴν περιβάλλει, με τίς δυστυχίες του καί τίς ἀγνιές του. Τὸ βιβλίο αὐτό, (πού μετέφρασε ἡ Χρύσα Τομαζοπού) διαβάεται με πολὺ ἐνδιαφέρον. (Ἐκδόσεις «Εἰνάτος»).